

Program na květen 2015

Vernisáž obrazů Pavla Petra „KRAJINA PRO S. P. (Sandro Penna)“

sobota 9. května 2015

v 17 hodin

uveďte Pavel Hruška

vstup zdarma

Vystaveny budou čerstvé výtvarnosti - SKÁLY A KAMENY.

Obrazy Pavla Petra jsou většinou jeho čtenářů dosud skryty jen mezi řádky jeho básní.

Výstava bude na hvězdárně přístupná do 20. června.

Večer deskových her X

úterý 12. května 2015

v 17 hodin

Pořádají Adam Greš a Petr Salač

vstupné: 30 Kč

Přijďte si opět zahrát některou z naší široké nabídky her.

Pro deskové hry na hvězdárně nabízíme více jak 40 titulů.

Cestopisná přednáška:

„Nový Zéland II

- Wanaka, Mt Cook a západní pobřeží“

čtvrtek 14. května 2015

v 18 hodin

přednáší MUDr. Niko Burget

vstupné: 50 Kč

Ve druhé přednášce z Jižního ostrova Nového Zélandu

podnikneme 4 denní Rees-Dart trek vedoucí odlehlejší a méně

navštěvovanou horskou oblastí, síly doplníme v adrenalinovém

Queenstownu a další výšlapy nás zavedou mj. k nejvyššímu

vrcholu Mount Cook s četnými ledovci v okolí, k mnoha krásným

jezerům mezi horskými velikány včetně národního parku Nelson

Lakes a na západním pobřeží navštívíme např. skalní útvary

Punakaiki.

Přednáška: „Uran, Neptun a kdo další?“

pondělí 18. května 2015

v 19 hodin

přednáší Ivan Havlíček

vstupné: 40 Kč

Uran byl objeven Williamem Herschelem v roce 1781. Neptun

objevil Johann Galle šedesát pět roků poté. Tyto objevy nejen

co do velikosti rozšířily sluneční soustavu. Současně bylo začátkem

devatenáctého století objeveno několik prvních planetek z pásu

mezi Marsem a Jupiterem a astronomové si začali uvědomovat,

že jde o mnohem složitější systém, než jak byl dosud vnímán. Obě

planety prozatím navštívila jen jediná kosmická sonda - Voyager 2

při grandiózním průletu kolem všech velkých planet sluneční

soustavy. Kol Uranu prolétla v roce 1986 a Neptun zkoumala

v roce 1989. Přednáška nabídne současný pohled na vzdálené

končiny sluneční soustavy.

Galerijní a muzejní noc

pátek 22. května 2015

od 19 hodin

pořádají členové ZAS

vstup zdarma

GMN je společná akce ZAS a Baťova institutu 14115.

Prohlídka hvězdárny a pozorování noční oblohy. Slunce zapadá

ve Zlíně 20:37 SELČ. Po setmění, nejdříve kolem deváté hodiny

večerní, budou na obloze ještě jarní souhvězdí od západu Lev,

Panna a Pastýř. Velká medvědice bude přímo nad hlavou.

Nastupující léto uvede Herkules a nad východem se již objeví pravá

letní souhvězdí Lyra, Labuť a Orel a možná bude patrná i letní

Mléčná dráha.

Noční obloze v polovině května vévodí planety Venuše, Jupiter

(v první polovině noci) a Saturn. Další velké planety Merkur a Mars

z hvězdárny pozorovatelné nebudou. Měsíc byl 18. května v novu.

Na večerní obloze zůstane téměř až do půlnoci.

V případě nepříznivého počasí bude přichystán náhradní program v sále, kde je možno prohlédnout také výstavu obrazů Pavla Petra.

Večer deskových her XI

úterý 26. května 2015

v 17 hodin

Pořádají Adam Greš a Petr Salač

vstupné: 30 Kč

Deskové hry na hvězdárně v květnu ještě jednou. V tomto školním

roce jsou tyto hry již posledními.

Cestopisná přednáška: „České stopy na Balkáně“

čtvrtek 28. května 2015

v 18 hodin

přednáší PhDr. Petr Slinták

vstupné: 50 Kč

V rámci audiovizuální prezentace cestovatel přiblíží historický

a kulturní kontext spjatý s příchodem českých osadníků

do balkánských oblastí v 19. a začátkem 20. století. Autor krátce

zrekapituluje historickou situaci v Bosně, na Vojvodině,

a v rumunském Banátu, přiblíží zeměpisná fakta a poukáže

na zajímavé prvky vážící se k dané oblasti. Coby rozhlasový

dokumentarista povypráví o projektu realizace radiodokumentu

a prezentuje vybranou část dokumentaristické práce. To vše

za pomoci fotografií, zvukových ukázek a vlastního vyprávění.

Pozvánka pod oblohu

Merkur v první polovině měsíce večer nad západním a severozápadním obzorem

Venuše večer vysoko nad západním obzorem

Mars nepozorovatelný

Jupiter v první polovině noci

Saturn po celou noc

Uran nepozorovatelný

Neptun ve druhé polovině měsíce ráno nad jihovýchodním obzorem

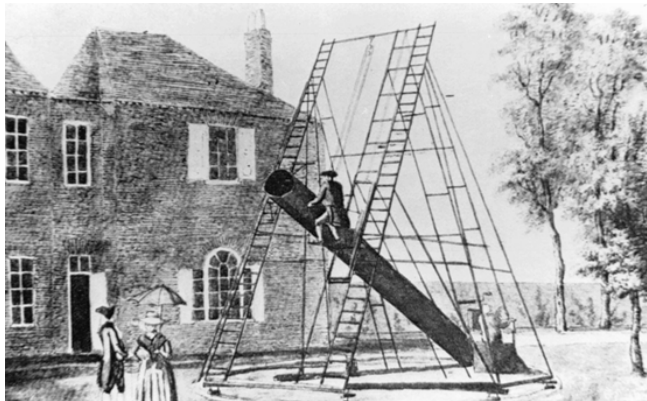
Úkazy

datum	hodina	událost
4. 5. 2015	5	Měsíc v úplňku (4:41)
5. 5. 2015	17	Měsíc v konjunkci se Saturnem (Měsíc 1,5° jižně)
7. 5. 2015	6	Merkur v největší východní elongaci (21° od Slunce)
11. 5. 2015	12	Měsíc v poslední čtvrti (11:35)
15. 5. 2015	1	Měsíc v přizemí (366 000 km)
18. 5. 2015	5	Měsíc v novu (5:12)
21. 5. 2015	10	Slunce vstupuje do znamení Blíženců
21. 5. 2015	19	Měsíc v konjunkci s Venuší (Měsíc 8,5° jižně)
23. 5. 2015	3	Saturn v opozici se Sluncem
23. 5. 2015	4	Saturn nejbliže Zemi (1 341,4 miliónu km)
24. 5. 2015	5	Měsíc v konjunkci s Jupiterem (Měsíc 5,8° jižně; Měsíc v blízkosti Jupiteru pozorovatelný 23. a 24. 5. v první polovině noci)
25. 5. 2015	18	Měsíc v první čtvrti (18:18)
26. 5. 2015	23	Měsíc v odzemí (404 283 km)
30. 5. 2015	1	Venuše v konjunkci s β Gem (Pollux; Venuše 4,0° jižně – planeta v blízkosti hvězdy večer na západě)
30. 5. 2015	18	Merkur v dolní konjunkci se Sluncem

zdroj: Hvězdářská ročenka 2015

Sir (Frederick) William Herschel (1738 - 1822)

Herschelovi rodiče pocházeli pravděpodobně z Heršpic u Slavkova a jeho předci se jmenovali Jelínkovi. William se narodil v Hanoveru a již v 15 letech byl přijat jako hobojiista do vojenské kapely. V roce 1757 se usadil natrvalo v Anglii a postupně byl varhaníkem v Leadsu, Halifaxu až se nakonec v roce 1766 stal ředitelem sboru v Bath. Současně byl ale vzdělaný v přírodních vědách a velmi zručný při výrobě dalekohledů, které používal k astronomickým pozorováním. Jeho sestra Caroline s ním v Bath ve vědecké práci spolupracovala.

William Herschel na své zahradě v Datchetu se zrcadlovým dalekohledem o ohniskové vzdálenosti 20 stop, který spolu se svojí sestrou postavil. Byl to jeho nejúspěšnější přístroj, kterým objevil okolo 2000 mlhovin, hvězdokup a komet. Dalekohled byl ale obtížně ovladatelný a někdy i nebezpečný. Caroline zaznamenala, vedle mnoha astronomických událostí, také dlouhý seznam nehod, havárií a úrazů, které se při pozorování přihodily.

Herschelovým prvním významným objevem bylo nalezení planety Uranu v roce 1781. Tuto úspěšnou událost ocenil král Jiří III. jmenováním Herschela královským dvorním astronomem. Herschelovi to umožnilo postavit dvacetistopý zrcadlový dalekohled o průměru 20 palců, s nímž pak provedl mnoho následujících objevů. Roku 1787 ohlásil dva Uranovy měsíce, které pojmenoval

Pozorování noční oblohy se konají v květnu vždy v pondělí, středu a pátek od 21:00 do 23:00 hodin.

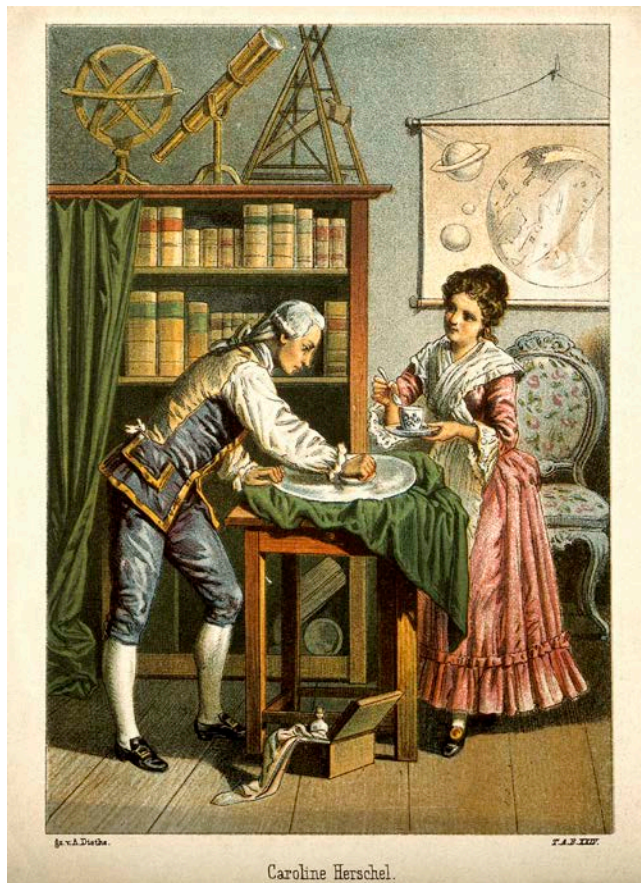
Nebude-li počasí přát, nabízíme prohlídku hvězdárny, astronomické techniky a instalovaných výstav.

**vstupné: dospělí 30 Kč,
děti do 1,2 m výšky 15 Kč**

akce se konají za podpory Kulturního fondu města Zlína

Titania a Oberon a vzápětí nato objevil u Saturnu měsíce Mimas a Enceladus. Díky pečlivému sledování vlastních pohybů blízkých hvězd se mu v roce 1783 podařilo odhalit skutečný pohyb Slunce v prostoru vůči nejbližším hvězdám. Herschel se zabýval také vícenásobnými hvězdnými systémy a sestavil katalog obsahující kolem 800 dvojhvězd. V roce 1820 publikoval katalog čítající 5000 mlhovin a v této práci pak pokračoval jeho syn John na jižní polokouli. Herschelův katalog se stal výchozím materiálem pro pozdější NGC katalog, který sestavil John Dreyer a vydal jeho první verzi v roce 1888. William Herschel je také mimo jiné objevitelem infračerveného záření.

Caroline Herschel opečovávající svého bratra Williama, kterýžto leští astronomické zrcadlo.

Vydává Hvězdárna Zlín – Zlínská astronomická společnost, Lesní čtvrť III / 5443, 760 01 Zlín, www.zas.cz

telefon pro podávání informací a objednávání akcí: 732 804 937
telefon do budovy – dovoláte se jen v době, kdy je hvězdárna otevřena veřejnosti: 736 734 511
Připravil Ivan Havlíček

Zlínská astronomická společnost Hvězdárna Zlín

Galaxie Černé oko M 64 v souhvězdí Kštic Bereničiny

KVĚTEN 2015

[WWW.ZAS.CZ](http://www.zas.cz)

